

1. PRIJENOSNICI SNAGE – ZADATCI I PODJELA	1
1.1. Mehanički prijenosnici snage	3
2. OSOVINE I VRATILA	5
2.1. Osovine – funkcija, oblikovanje i podjela	6
2.2. Osovine – proračun na savijanje	7
2.3. Vratila – funkcija, oblikovanje i podjela	10
2.4. Vratila – proračun na savijanje i uvijanje	12
2.4.1. Laka vratila – proračun na uvijanje ili torziju	12
2.4.2. Teška vratila – proračun na savijanje i uvijanje	16
2.5. Deformacije nastale silama savijanja i torzijskim silama	16
2.5.1. Deformacije zbog sila savijanja	16
2.5.2. Deformacije izazvane torzijskim silama	18
2.5.3. Dimenzioniranje vratila prema kriteriju krutosti	19
2.6. Kritična brzina vrtnje i mehanička rezonancija	21
2.6.1. Kritična brzina vrtnje uslijed savijanja	21
2.6.2. Kritična brzina vrtnje uslijed torzije	21
2.6.3. Mehanička rezonancija	21
2.7. Rukavci	25
2.7.1. Proračun rukavaca	26
Pitanja za provjeru znanja	30
3. LEŽAJI	31
3.1. Podjela ležaja	32
3.2. Klizni ležaji – podjela, dijelovi, prednosti i nedostaci	33
3.3. Trenje kod kliznih ležaja	35
3.4. Klizni ležaji – načini podmazivanja	37
3.4.1. Hidrostatičko podmazivanje	37
3.4.2. Hidrodinamičko podmazivanje	38
3.5. Ležaji – sredstva za podmazivanje	39
3.5.1. Uređaji za podmazivanje	40
3.6. Osnovni proračun radijalnih kliznih ležaja	42
3.7. Valjni ležaji – osnovna podjela, prednosti i nedostaci	46
3.8. Označavanje, proračun i izbor valjnih ležaja	50
3.8.1. Označavanje valjnih ležaja	50
3.8.2. Proračun valjnih ležaja	51
3.8.3. Izbor valjnih ležaja	55
3.9. Podmazivanje i brtvljenje valjnih ležaja	56
3.9.1. Podmazivanje valjnih ležaja	56
3.9.2. Brtvljenje valjnih ležaja	58
Pitanja za provjeru znanja	60

4. SPOJKE	61
4.1. Stalne spojke	63
4.1.1. Čvrste ili krute spojke	63
4.1.2. Izbor i proračun kolutnih spojki	64
4.1.3. Pokretljive spojke	68
4.1.3.1. Neelastične pokretljive spojke	68
4.1.3.2. Elastične pokretljive spojke	71
4.1.4. Isključne i uključno-isključne spojke	72
4.1.4.1. Isključne spojke	72
4.1.4.2. Uključno-isključne spojke	73
4.1.5. Specijalne spojke	77
4.1.6. Sigurnosne spojke	78
Pitanja za provjeru znanja	80
5. REMENSKI PRIJENOS	81
5.1. Prijenos plosnatim remenom	83
5.1.1. Materijali za remenje i vrste spajanja	84
5.1.2. Prijenos plosnatim remenom – prijenosni omjeri	86
5.1.3. Prijenos plosnatim remenom – proračun	88
5.1.4. Konstruktivni oblici remenica	99
5.2. Prijenos klinastim remenom	101
5.2.1. Proračun prijenosa klinastim remenom	106
5.2.2. Remenice za klinasto remenje	112
5.3. Prijenos zupčastim remenom	113
5.3.1. proračun prijenosa zupčastim remenom	116
Pitanja za provjeru znanja	128
6. LANČANI PRIJENOS	129
6.1. Vrste lanaca	131
6.1.1. Gallov lanac	132
6.1.2. Valjkasti lanac	133
6.1.3. Lanac s tuljcima	133
6.1.4. Zupčasti lanac	134
6.1.5. Ostale vrste lanaca	135
6.2. Proračun valjkastih lanaca	136
6.3. Konstrukcijske izvedbe lančanika	137
6.3.1. Podmazivanje lančanog prijenosa	139
6.4. Proračun lančanog prijenosa	140
Pitanja za provjeru znanja	146
7. TARNI PRIJENOS	147
7.1. Karakteristike prijenosa	148
7.2. Tarni prijenosnici stalnog prijenosnog omjera	149
7.2.1. Valjkaste (cilindrične) tarenice	150
7.2.2. Klinaste (ožlijebljene) tarenice	151
7.2.3. Stožaste tarenice	153

7.3.	Tarni prijenosnici za promjenu prijenosnog omjera	156
7.3.1.	Prijenos tanjurastom tarenicom	156
7.3.2.	Prijenos stožastom tarenicom	157
7.3.3.	Prijenos globoidnim tarenicama	158
7.4.	Tarni prijenosnici za promjenu smjera okretanja	158
7.4.1.	Promjena smjera pomoću dvije tarenice	158
7.4.2.	Promjena smjera pomoću tri tarenice	159
7.5.	Konstruktivni oblici tarenica, materijal i izrada	160
	Pitanja za provjeru znanja	160
8.	ZUPČANI PRIJENOS	161
8.1.	Zupčani prijenos – općenito	162
8.2.	Podjela zupčanika	163
8.3.	Geometrija zupčanika	165
8.4.	Spregnuti zupčanici – zakon ozubljenja	168
8.5.	Spregnuti zupčanici – prijenosni omjer	170
8.6.	Čelnici s ravnim zubima	175
8.6.1.	Ozubnica kao standardni zupčani profil	175
8.6.2.	Granični broj zuba	176
8.6.3.	Djelovanje sila na zube zupčanika	177
8.6.4.	Proračun modula	178
8.7.	Čelnici s kosim zubima – osnovne karakteristike	185
8.7.1.	Sile na zubi i opterećenje vratila, proračun modula	187
8.8.	Stožnici – osnovne karakteristike	188
8.8.1.	Sile i opterećenje vratila	191
8.8.2.	Dizajniranje stožnika pomoću računala – parametarsko konstruiranje	192
8.9.	Pužni prijenos – osnovne karakteristike	204
8.9.1.	Sile u pužnom prijenosu i iskoristivost prijenosa	206
8.10.	Zavojni zupčanici – osnovne karakteristike	209
8.10.1.	Sile i opterećenje vratila	210
8.11.	Planetni prijenos – osnovne karakteristike	211
8.12.	Trenje, iskoristivost i podmazivanje zupčanika	214
8.13.	Bučnost u radu zupčanika	216
	Pitanja za provjeru znanja	217
9.	PRIJENOSNICI SNAGE NA CESTOVNIM VOZILIMA	219
9.1.	Prijenosnici snage na cestovnim vozilima – općenito	220
9.2.	Spojke – funkcija spojke u vozilima	222
9.2.1.	Tarne spojke	222
9.2.2.	Hidrodinamička spojka	223
9.2.3.	Elektromagnetska spojka	224
9.3.	Mjenjači – zadatci i podjela	225
9.4.	Konstrukcija i princip rada ručnog mjenjača	228
9.5.	Planetni mjenjači	232
9.6.	Održavanje mjenjača i dijagnostika kvarova	234
9.7.	Hidrodinamički pretvarač okretnog momenta	237

9.8. Automatski mjenjači	240
9.8.1. Poluautomatski mjenjači	240
9.8.2. Potpuno automatski mjenjači	241
9.8.3. Suvremeni automatski mjenjači	246
9.9. Diferencijal – princip rada i konstrukcija	250
9.9.1. Otvoreni diferencijal – diferencijal sa stožnicima	252
9.9.2. Diferencijali s blokadom	254
9.9.3. Pogonski most	255
9.9.4. Razvodnik pogona	256
9.9.5. Prijenos snage na pogonske kotače	256
9.10. Zglobni prijenosnici	258
9.10.1. Kardanski prijenos	259
9.10.2. Poluvratila pogonskih kotača (poluosovine)	260
9.10.3. Zglobovi	261
9.11. Zagonski (glavni) prijenosnici	262
Pitanja za provjeru znanja	264
10. PRIJENOSNICI SNAGE NA ŽELJEZNIČKIM VOZILIMA	267
10.1. Željeznica – pojmovi i funkcija	268
10.1.1. Željeznica – općenito	268
10.1.2. Željezničke pruge	269
10.1.3. Željeznička vozila	270
10.2. Mehanički prijenosnici snage	273
10.3. Hidraulički prijenosnici snage	277
10.3.1. Hidrostatički prijenosnici	277
10.3.2. Hidrodinamički prijenosnici	278
10.3.2.1. Hidrodinamička spojka	278
10.3.2.2. Hidrodinamički transformator (pretvarač okretnog momenta)	279
10.3.2.3. Hidrodinamički mjenjač Voith	280
10.4. Električni prijenosnici snage	282
10.4.1. Istosmjerno-istosmjerni električni prijenosnik (DC-DC)	283
10.4.2. Izmjenično-istosmjerni električni prijenosnik (AC-DC)	284
10.4.3. Izmjenično-izmjenični električni prijenosnik (AC-AC)	284
Pitanja za provjeru znanja	286
Rješenja	287
Kazalo pojmova	289
Literatura	292